

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

redactie: dovenetel 45 - Heerenveen

adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. Waagmeester / Lisse

DE GEVONDEN ZOON

Wij moesten feestvieren en vrolijk zijn, want uw broeder hier was dood en is levend geworden, hij was verloren en is gevonden.

De gevonden zoon, ja, want dat is 't laatste woord van die vader: hij is gevonden. Hij was verloren. Maar de Zoon der mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te redden. Hij is de Heiland van zondaars. Die zóekt Hij.

Het is „in” om te zeggen, dat Jezus van Nazareth aan de kant van verdrukten en paria's in de samenleving staat. Messias Jezus de partijganger van de armen. Maar dat zegt de bijbel niet. Die zegt op vele plaatsen, dat er bij God geen aanneming des persoons is. Een rijke zal moeilijk het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij wordt er niet om z'n rijkdom van uitgesloten. Ons aller vader beled, dat hij een vreemdeling en bijwoner op aarde was, want hij verwachtte de stad met de fundamenten, maar hij was een rijke herdersvorst.

Armen van geest worden zaliggesproken door Jezus, maar niet alle armen. Er zijn ook armen en verdrukten, die hun vuist ballen naar de hemel en naar hun verdrukken, maar die, als ze bevrijd worden en macht krijgen, op hun beurt verdrukken worden.

—☆—

De boodschap van de verlossing spreekt ons aan als verlorenen en schuldigen. Dat is de golflengte van de Schrift, las ik eens. De tollenaars en zondaars, die naar Jezus kwamen horen, worden hier getekend in het beeld van die zoon, die bij zijn vader vandaan wou. Hij wou eindelijk wel eens zelfstandig worden. Hij zocht de vrijheid. En vrijheid, dat is volgens mij, dat ik mag doen wat ik zelf wil. Ik ben ik. Vader, geef mij het deel van ons vermogen, dat mij toekomt. En hij verdeelde het bezit onder hen.

Nu kon hij dan eindelijk doen wat hij wou. Bevrijd van dat gemekker. Hij maakte goede sier, leefde op grote voet, had vrienden en vriendinnen. Geld maakt vrienden. Ben je schelm of ben je dief, heb je geld, ik heb je

lief. Hij verkwistte zijn vermogen in een leven van overdaad.

Maar daar kwam een eind aan. Alles bracht hij er door. En er kwam een zware hongersnood. Hij begon gebrek te lijden. De vrienden en vriendinnen bleven weg. Want: geen geld, niet geteld. Zijn diepe ellende wordt getekend in enkele sprekende trekken: hij *drong zich op* aan een van de burgers van dat land — niemand nam hem vrijwillig aan. Hij moest *varkens hoeden*. (Onreine beesten voor een jood). En niemand gaf hem zelfs de *schillen*, die de varkens vraten. Dat is de tekening van het leven zonder God. Dat kwam er van de „vrijheid”: het leven werd een puinhoop. Geen mens die zich voor hem interesseerde. Lucht was hij voor iedereen.

—☆—

Toen kwam hij tot zichzelf. In de ellende dacht hij aan z'n vader. Hij had de vrijheid gezocht. Maar hij begon te beseffen, wat het betekende, los van z'n vader te zijn.

Dit was het einde van de vrijheid! De dagloners van mijn vader hebben brood in overvloed en ik kom hier om van de honger. En hij ging terug.

Hij had goed bedacht, wat hij zou zeggen. Toen hij nog ver af was, zag zijn vader hem. Hij dacht niet: zou-die hierheen komen? Eerst maar 's afwachten. Maar hij liep hem tegemoet en viel hem om de hals en kuste hem. Zó blij was hij met de terugkeer van z'n jongen. Toen moest het hoge woord er uit. 't Woord, dat hij wel tien keer gerepeteerd had. Maar vader liet hem niet eens uitspreken. 't Is prachtig om vers 18 en 19 te lezen: wat hij zich had voorgenomen te zeggen, en dan te letten op vers 21. Aan de woorden: Stel mij gelijk met een van uw dagloners, kwam hij niet eens toe. Want voordat hij het kon zeggen, zei z'n vader al tot zijn slaven: Trek hem het beste kleed aan en doe hem een ring aan z'n hand en slacht het gemeste kalf, want *dit* moeten we vieren met een feestmaal, want mijn zoon hier was dood en is weer levend geworden; hij was verloren en is gevonden. Hij zei niet: we zullen het eerst nog maar eens aankijken. Je krijgt een proeftijd van twee maanden. Dat is wel gebeurd in de kerk, die zich zag als een gezelschap van beste oppassende mensen. Daar wist die vader niet van. Nee, 't was feest. Gróót feest. Muziek en dans!

—☆—

En dan die oudste zoon, die van het land kwam en die feestelijke drukte hoorde. Hij vroeg: Wat is er nou aan de hand? De knecht zei: uw broer is gekomen, gezond en wel teruggekomen, en uw vader is zó blij, dat hij het gemeste kalf heeft laten slachten. Toen werd de oudste zoon boos. Mij niet gezien, ik ga er niet binnen. Zijn vader kwam naar buiten en drong bij hem aan. 't Mocht

niet baten. Nu z'n geld op is, nu kan hij z'n vader wel weer vinden. En nu gaat ú nota bene nog feest vieren. Hij heeft verdiend, dat u hem de deur gewezen had in plaats van feest te vieren voor z'n terugkomst.

—☆—

Ik wil op een paar trekjes van het verhaal wijzen.

De vader zegt: *je broer* hier was verloren en is gevonden. Die broedernaam kwam niet van zijn lippen. Hij zegt: *die zoon van u*.

Als de jongste zoon is weggegaan, zegt Jezus: hij verkwistte zijn vermogen in een leven van overdaad. En als hij terugkomt, spreekt z'n vader met geen woord over het verleden. Maar de oudste zoon heeft er plezier in, om als z'n broer met berouw is teruggekomen, nog eens haarfijn te vertellen, hoe slecht hij wel was.

En dan nog dit: de oudste zegt tegen zijn vader: Zoveel jaren ben ik al *in uw dienst*. Dat typeert hem. Hij had om loon gediend in het huis van zijn vader. Hij had de *liefde* van zijn vader nooit verstaan. Hij had het *hart* van zijn vader nooit gekend.

—☆—

Daarin heeft de Here Jezus het beeld getekend van die Farizeeën en schriftgeleerden uit vers 2, die maar bleven mopperen en zeiden: Die man ontvangt zondaars en eet zelfs met weinig kennis van God ze hadden. Ja, met al hen. Daaruit bleek toch wel duidelijk, hoe hun theologie en schriftgeleerdheid *kenden* ze de *HERE* niet. Want zó is Hij: Hij schrijft mensen niet af, al zijn ze nog zo ver weggezworven. Als ze verloren gaan, is het altijd omdat ze niet *willen* leven in Zijn liefde. God verblijdt Zich over de terugkeer van één verloren zoon en Zijn engelen ook.

—☆—

Wat is dat ontdekkend in het onderwijs van de Heer. In de *hemel* is er blijdschap over één zondaar, die zich bekeert. Als de hemelse Vader zo blij is, waarom zijn dan de Farizeeën en schriftgeleerden niet blij? Waarom liepen ze daar maar over te mopperen?

IN DIT NUMMER

- 365 Ds J. Waagmeester, De verloren zoon
- 366 Drs W. G. Rietkerk, Over de christelijke school
- 367 Mr A. L. Bennen, Ontwikkelingen met betrekking tot het C.D.A. (1)
- 368 D. W. L. Milo, Het Druïdisme
- 370 Prof. dr H. J. Jager, Een ABC van het Nieuwe Testament

Omdat ze God niet als hun Vader kennen, maar — zoals Jezus ergens zegt — de duivel tot hun vader hebben. En ze doen ook de werken van de duivel. Want waar is gemopper over de bekering van zondaren? Immers, in de hel. Want wat de hemel wint, dat heeft de hel verloren.

—☆—

Jezus tekent in de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard het beeld van de Farizeeën, die het niet konden uitstaan, dat mensen, die jarenlang de zonde hadden gediend, tot bekering kwamen, met die woorden van hen, die de hele dag gewerkt hadden: Deze laatsten hebben één uur gewerkt en u hebt ze met ons gelijk gesteld, die een zware dag en de hitte hebben doorstaan.

Zó denk je erover, als de dienst van de HERE geen liefdedienst is. Maar als je de HERE God kent, dan ben je blij met iedere zondaar, die zich bekeert. En dan kun je ook vlak naast de ellendigste zondelaar staan, want als je niet weggelopen bent, maar vijftig of zestig jaar de HERE hebt mogen dienen, dan is dat alleen Zijn genade over je. En als je een kind van God bent, dan weet je goed, dat je in jezelf een ellendige zondaar bent, die elke dag leven moet — en leven mag! — uit de genade van die God, die goddelozen rechtvaardigt!

aan het graf

*o dood waar is uw overwinning?
zegt de dominee
dat hoort bij het decorum
denkt de man die de begrafenis leidt*

*de dood weet beter, bij dit woord
gaat er een huiver door hem heen
hij ziet het lege graf en
is verslagen*

*wij steken het hoofd omhoog
wij zullen de eerkroon dragen*

door U
door U alleen

johan maardapper

W. G. Rietkerk / Utrecht

OVER DE CHRISTELIJKE SCHOOL

Op 15 december 1981 is door de Eerste Kamer een nieuwe wet aangenomen, die betrekking heeft op de organisatie van ALLE door de overheid gesubsidieerde scholen in ons land, dus ook de christelijke scholen.

Deze nieuwe wet heet: WET MEDEZEGGENSCHAP IN HET ONDERWIJS. Graag wil ik u in dit artikel iets over deze wet vertellen, want zij grijpt diep in op het karakter van de christelijke school en biedt de mogelijkheid deze van binnen uit te versterken, maar ook uit te hollen of om zeep te brengen.

Wat is de bedoeling van deze wet? De nieuwe wet verplicht iedere school tot het instellen van een medezeggenschapsraad. Tot nu toe werd een christelijke school bestuurd door het bestuur van een schoolvereniging, die bestond uit hoofdzakelijk de ouders van de kinderen. Het personeel van de school was aan dit bestuur verantwoordelijk schuldig. De ouders konden op de school invloed uitoefenen via de schoolvereniging en het bestuur. Dat betekent dat je dan eerst lid moet worden van de schoolvereniging en dus ook dat je eerst moet instemmen met de doelstelling van de christelijke school.

Wat gebeurt er nu vandaag?

In steeds afnemende mate laten de ouders zich nog betrekken in het werk van de schoolvereniging. Dat kan zelfs zo ver gaan dat de vereniging als vereniging nauwelijks of niet meer functioneert omdat er geen ouders beschikbaar zijn, zodat de vereniging (zoals hier in Utrecht) zich dan maar omvormt in een stichting. Dit is een bestuurlijke ontwikkeling, die ik niet helemaal kan overzien, maar waar ik wel sterke bezwaren tegen heb.

Maar de oorzaak is: *laksheid bij de ouders*. Zij zijn alleen maar heel kleinschalig geïnteresseerd in het proefwerk van hun zoon of de ervaringen op school van hun dochter, maar in beleids- en bestuurszaken nauwelijks te interesseren. Dat is bijzonder gevaarlijk, want de nieuwe wet medezeggenschap maakt het nu mogelijk dat wel geïnteresseerde ouders in een mum van tijd de hele christelijke school uit uw handen gefutseld hebben.

Want wat beveelt deze wet?

Dat iedere school binnen twee jaar (na 15 dec. '81) een medezeggenschapsraad moet hebben. Deze medezeggenschapsraad kan gaan bestaan voor 50% uit ouders die geen lid zijn van de schoolvereniging. Het moet niet, maar het kan. Want in het nu door iedere school zelfstandig vast te stellen nieuwe medezeggenschapsreglement kan worden gekozen voor de door de overheid zelf aangegeven tweede mogelijkheid, namelijk dat ook die ouders in de medezeggenschapsraad kunnen worden opgenomen die schriftelijk verklaard hebben de grondslag en de doelstelling van de school te respecteren. (art. 8 sub 2)

Instemmen of respecteren

U zult zeggen: dat is toch genoeg? Als een lid van de medezeggenschapsraad zegt de grondslag en doelstelling van de christelijke school te respecteren? Natuurlijk is dat ook gelukkig al wel iets, alleen het staat in het nieuwe concept-reglement op een tweede plaats naast de als normaal gesuggereerde eerste oplossing en dat is: dat de leden van de medezeggenschapsraad moeten *instemmen* met de grondslag en doelstelling van de christelijke school.

Dit *instemmen* is veel sterker, want tot nu toe konden ouders alleen lid worden van de schoolvereniging als zij met grondslag en doelstelling instemden. Alleen langs deze weg konden zij invloed uitoefenen op de school. Op dit moment komt er de mogelijkheid van een nieuwe weg nl. dat ook ouders die zelf geen christen zijn, maar wel de grondslag en doelstelling van de school respecteren medezeggenschap krijgen. Gebeurt dit dan?, zult u vragen. Het antwoord is: ja.

Er zijn veel kinderen op de christelijke school, waarop mijn kinderen gaan hier in Utrecht, van wie de ouders geen christen zijn, maar die wel de grondslag en doelstelling van de school willen respecteren. Nu hoorde ik net vorige week dat een overigens alleraardigste Joodse mevrouw voorzitter geworden is van de voorlopige medezeggenschapsraad van deze school. Mijn onderzoek naar de redenen daarvan bracht mij op deze bevindingen die ik u bij dezen laat weten. Inderdaad is het mogelijk dat in de toekomst ook ouders die zelf geen christen zijn tot 50% deel gaan uitmaken van de medezeggenschapsraad. Nu klinkt het onaardig of intolerant als ik hierover mijn bezwaren kenbaar maak. U moet goed begrijpen dat ik geen enkel bezwaar heb tegen samenwerking op duizend en een gebieden met mensen van een andere levensovertuiging. Alleen, ik zou wel willen vechten voor duidelijkheid. Als ik voor een christelijke school kies — en dat doe ik — dan zou ik niet via de achterdeur van deze medezeggenschapsraad de toekomstige ontwikkeling van deze school willen laten meebepalen door mensen van een ander geloof.

Bevoegdheid

Hoever reikt de bevoegdheid van deze medezeggenschapsraad? Ook die bevoegdheid moet nog door iedere school zelfstandig worden vastgesteld in een medezeggenschapsreglement. In dit reglement kan worden opgenomen dat het bevoegd gezag geen besluit kan nemen dan na instemming van de medezeggenschapsraad. Het kan ook anders. Zo is het ook mogelijk dat de medezeggenschapsraad alleen advies kan geven. Méér niet. Ook dit is een belangrijk punt. Bent u erg wantrouwend tegenover het bestuur van de school, dan moet u vechten voor instemming. Bent u aarzelend of wantrouwend tegenover de nieuwe medezeggenschapsraad, dan moet u vechten voor 'advies'. Intussen zijn er ook talloze middenwegen, want u kunt ook voor het ene punt — bijv. het benoemingsbeleid van nieuwe leerkrachten — pleiten voor 'advies', en op het andere punt — bijv. vaststelling van een speelplan voor de kinderen — pleiten voor 'instemming' etc.

De bevoegdheden van deze medezeggenschapsraad kunnen bij een maximum gebruik van de door de wet toegestane punten — bijzonder groot zijn. Het kan er in de praktijk toe leiden dat er naast het schoolbestuur een tweede bestuurslichaam bestaat, die evenveel te zeggen heeft over alles wat er in de school gebeurt en die bestaat voor 50% uit ouders die de grondslag en doelstelling van de school niet onderschrijven maar wel respecteren. De andere 50% zal bestaan uit leerkrachten.

Kunnen is niet moeten

U hebt mij nu al herhaaldelijk het woord 'kunnen' zien gebruiken. Dit alles kan gebeuren als men het wil. Het moet echter niet. U moet nl. weten dat de wet verschillende mogelijkheden openhoudt. Iedere school moet haar eigen medezeggenschapsreglement maken. Iedere school kan dus zelf vaststellen of

— en nu noem ik maar een paar varianten:

- leden van de medezeggenschapsraad grondslag en doelstelling moeten respecteren of er mee instemmen;
- of de medezeggenschapsraad moet instemmen met de besluiten van het bevoegd gezag of alleen moet adviseren;
- of onder de bevoegdheden van de medezeggenschapsraad veel dingen vallen of weinige.

Al deze reglementen worden op dit moment op uw lagere school of middelbare school vastgelegd. Weet u ervan? Als u er niet van weet, vraag dan om informatie! Er staat hier heel veel op het spel. U moet er maar eens wat tijd voor nemen en niet laks zijn en denken: och, die school loopt wel aardig, laat maar gaan. De wet dwingt u vandaag als ouders tot medezeggen-

schap. Welnu dan moet u die ook gebruiken, want als u het niet doet zijn er anderen die het wel doen.

Grote-stad-situatie

In de grote steden vandaag is het een vast gegeven dat christelijke scholen bezocht worden door veel leerlingen die uit een niet-christelijk gezin komen. Tot bepaalde hoogte en onder bepaalde voorwaarden juich ik dat toe. Het is heel erg als een christelijke school niet meer gastvrij is. Het is heel erg als een christelijke school niet ook een hart heeft voor allen die vreemd zijn van het evangelie. Daarom krijgt 'n christelijke school vandaag unieke kansen, zoals prof. Verkuijl vorige week in Utrecht stelde. Alleen, zodra de christelijke school van karakter verandert, is deze hele zaak geheel verloren. Dan gaan wij onze kinderen in de toekomst verliezen aan humanistisch onderwijs. Dat moeten wij voorkomen. Daarom moet u op dit moment uw recht tot medezeggenschap gebruiken en de nieuw op te stellen reglementen goed bekijken. Wat zijn de voorwaarden om lid te worden van de medezeggenschapsraad? (respecteren of instemmen). Wat zijn de bevoegdheden van de medezeggenschapsraad? (Adviseren of instemming geven?) Let op uw zaak!

Democratisering

Denk niet dat ik een tegenstander ben van deze nieuwe wet. Of zij nodig was kan ik niet beoordelen. Maar nu zij er is accepteer ik deze wet als een wet die op zichzelf genomen iets goeds afdwingt namelijk de medezeggenschap van de ouders bij het onderwijs aan de kinderen. Het is best goed dat ouders en onderwijzers of onderwijzeressen samen invloed uitoefenen op het bestuur van een school. Als er duidelijke waarborgen zijn dat het christelijk karakter van de school vast blijft staan is dit zelfs een heel gezonde zaak om een muffig of dictatoriaal bestuur eens flink te corrigeren. Alleen zodra dit soort democratiseringswetten aan een in slaap gevallen volk wordt opgelegd dan werken zij hoe gek het ook mag klinken de dictatuur van een minderheid in de hand, nl. van die leden van de gemeenschap die wel alert zijn en die wel staan op hun democratische rechten. In een tijd waarin vele schoolbesturen van christelijke scholen klagen over de medewerking van de ouders is deze wet een risico. Het kan actieve, ijverige en gemotiveerde niet-christenen een dominerende plaats geven bij het bepalen van de toekomst van de christelijke school. Maar wie dit artikel goed gelezen heeft zal begrijpen dat ik concludeer met te zeggen: Maar dat ligt dan wel aan de domheid, lamheid en laksheid van de christen-ouders, die dit hebben laten gebeuren. Het hoeft niet!

A. L. Bennen / Leeuwarden

Ontwikkelingen met betrekking tot het C.D.A. - 1

De laatste maanden zijn in dit blad enkele artikelen verschenen, waarin nogal wat kritiek doorklinkt op de koers en het politiek handelen van het C.D.A. Onderwerpen die in dit verband met name aan de orde worden gesteld zijn: de abortuswetgeving en het voorontwerp Wet Gelijke Behandeling (anti-discriminatiewet). Geconstateerd kan worden, dat de kritiek op het C.D.A. welke afkomstig is van „klein rechts” (waaronder worden verstaan S.G.P., R.P.F. en G.P.V.), in hoofdzaak beperkt blijft tot deze onderwerpen. Verder is het ook niet moeilijk vast te stellen, dat zij die niet (langer) hun stem uitbrengen op het C.D.A., maar op één van deze drie kleine partijen, dit veelal doen op grond van argumenten die betrekking hebben op de beide genoemde onderwerpen.

Dit geldt uiteraard met name voor degenen, die de laatste tijd het C.D.A. vaarwel hebben gezegd. Zij die reeds langere tijd het C.D.A. hebben verlaten, althans de drie daarvan deel uitmakende componenten, stellen doorgaans dat het christelijk karakter van A.R.P., C.H.U., K.V.P. en nu het C.D.A. in onvoldoende mate tot uitdrukking komt. De aanhang van „klein rechts” verwacht, dat S.G.P., R.P.F. en G.P.V. krachtig stelling zullen nemen, indien het gaat om onderwerpen die te maken hebben met de zedelijkheidswetgeving, de vrijheid van godsdienst en de handhaving van de openbare orde. Indien aan die verwachting wordt voldaan, dan wordt daarmee de partijkeuze ook achteraf gerechtvaardigd. Het vorenstaande geldt naar ik

aanneem zowel voor jongere als ook voor oudere kiezers.

Christenen die de kleine rechtse partijen om één of andere reden niet zo zien zitten, maar ook het C.D.A. hun stem niet toevertrouwen, komen in toenemende mate terecht bij V.V.D. of P.v.A./E.V.P. Wat de E.V.P. betreft zijn het vooral de duidelijke standpunten die deze partij heeft inzake de kernwapens en de „economie van het genoeg”, die veel mensen weten te boeien. De keuze voor V.V.D. of P.v.d.A. is denk ik moeilijker in een paar woorden te beargumenteren. Betwijfeld moet worden, of het hierbij gaat om het aanhangen van respectievelijk het liberalisme en het socialisme als basisuitgangspunten. Het gaat denk ik veeleer om

(vervolg op pagina 368 - onderaan)

ZINGEN EN BIDDEN

In Trouw las ik een bericht, waarboven stond „Werkloze heeft niets aan zingen en bidden”. Als je overtuigd bent dat bidden echt helpt, omdat we een God hebben die leeft en dat zingen voor ieder mens goed is, kijk je een beetje verbaasd en bedroefd naar zulk een kop. Wie in een krant de koppen maakt is meestal niet duidelijk. Soms denk je „die kop is van iemand die niet weet waarover hij het heeft.” Maar in dit geval was het een citaat. De kerken in Valkenswaard hadden meer dan een jaar geleden hun leden eraan herinnerd dat ze een taak hebben in deze wereld. En daarom willen ze, heel sympathiek iets doen aan de werkloosheid. En dan komt het. „Iemand die werkloos is heeft niets aan gebeden en liederen. Hij of zij wil graag werken.” Natuurlijk wil een werkeloze graag werk hebben. De kerken in Valkenswaard hadden plannen. Na een jaar blijkt nu dat

pastorale notities

door
H. AMELINK

er van die plannen niet veel terecht gekomen is. Geen wonder. Want het is niet de taak van de kerken om werk te verschaffen. Dat kunnen ze niet. Daartoe hebben ze geen opdracht. Daarvoor is meestal ook de bekwaamheid niet in huis. Het is wel te begrijpen dat de kerken in Valkenswaard eindelijk zelf maar iets willen doen. Want de mensen die ervoor geleerd hebben, politici en economen, zien er vrijwel geen mogelijkheden meer voor. Dat de mensen die er niet voor geleerd hebben dan zelf wat willen gaan doen is begrijpelijk en sympathiek. Maar het is niet de taak van de gemeente des Heren. En het is natuurlijk niet waar dat gebeden en liederen niet helpen. Juist nu de vorsten van de economie ons niet meer weten te helpen herinneren we ons dat we ook niet op edelen moeten

vertrouwen, maar wel op de God van Jacob. Die helpen kan als een almachtig God en helpen wil als een trouw Vader. Werkeloosheid is iets afschuwelijks. Als je gedwongen wordt om geen beroepsarbeid meer te verrichten, dan ga je door een diep dal. Dan ligt de bitterheid om de hoek. Dan komen de slapeloze nachten. Maar dan is het ook voor een werkeloze waar: „Wanneer ik wakend in de nacht, mijn geest bij U, Heer, laat vertoeven, dan mag ik weer uw goedheid proeven. Uw hulp wordt nooit vergeefs verwacht.” In het geloof kun je je vrij zingen van je zorgen. Die blijven er dan wel vaak. Maar de HERE is dan zeer nabij. Dan worden we juist in de werkeloosheid vastgehouden. Werkeloosheid is te erg om er niets aan te doen. Maar de werkeloosheid is ook te erg om hen die erdoor getroffen worden wijs te maken dat bidden en zingen niet zou helpen. Dat moeten we de werklozen niet ontnemen. Dan ontnemen we ze meer dan hun werk.

D. W. L. Milo / Dalmally

Het Druïdisme

Vraag een christenmens, wat Druïden waren. Zijn antwoord zal vermoedelijk luiden: een geheime religieuze secte van heidenen met mensenoffers, uit vroeger tijden. Julius Caesar wist (in *De Belli Gallico VI*) te vertellen, dat Druïden grote invloed hadden op staatszaken, waarom ze door Tiberias verboden werden. Kok's Chr. Encyclopaedie zegt dat Druïden Galli-sche tovenaars waren, met een geheime leer over het voortbestaan van de ziel. In Brittannië zouden ze zelfs het Christendom hebben tegengestaan. Men verwijst daar echter naar een Frans boek over de Druïden in Z.W. Frankrijk, Gallië, uit 1911. — Winkler Prins tenslotte, die ook spreekt van Keltische tovenaars in Brittannie en Frankrijk, met een gesloten broederschap en esoterische wijsheid over zielsverhuizing — deelt tevens mee, dat onze kennis over hen gering is en dat des te meer fabels de ronde doen.

Bij de werken die wij bestudeerden teneinde enig inzicht in de Zuid-Engelse overlevering te verkrijgen, komen we de schrijver C. C. Dobson tegen, een predikant te Hastings³⁰). Deze zegt: „Het Druïdisme werd door de Romeinen beschouwd als de grootste religieuze tegenstander; gedeeltelijk omdat de hoofdkwartieren in Engeland waren en gedeeltelijk ook van-

wege zijn wijdverspreide invloeden, die de Griekse en Romeinse mythologie absoluut tegenstonden”.

De Schotse historicus David Hume³¹) was van mening: „Geen religie heeft ooit de geesten der mensen zo beheerst als het Druïdisme”. En Dobson gaat verder: „in de tijd van onze Heer kon het Druïdisme bogen op een historie van 2000 jaren. Een bekende Druïden-trits luidde: vrees God, wees rechtvaardig voor je naaste en sterf voor je vaderland”.

Met hun edicten hebben keizers Augustus en Tiberius het Druïdisme dan ook verboden; het optreden van een priester werd een strafbaar misdrijf. „Ongetwijfeld” (zegt Dobson) „waren de Romeinse invasies onder Julius Caesar en Claudius sterk beïnvloed door de wens, deze cultuur uit te roeien, die zo lang de tegenstander van de Romeinse beschaving was gebleken. De vastbesloten en succesrijke tegenstand van de Britten onder koningin Caractacus, Arviragus en Boadicea leverden het bewijs van de greep, die het Druïdisme op het Britse volk had³²).

Wanneer wij weten dat de Romeinen het Druïdisme even fel haatten als het Christendom en beide godsdiensten gelijkelijk en met onmenselijke gewetensdrang en wreedheden hebben getracht uit te roeien, dan is het Druïdisme op onverdachte wijze in één klas gebracht met het Christendom. En daarmee onze aandacht waard geworden. Want heidendom werd door de (heidense) Romeinen allerwege geduld.

Voorts moeten we bedenken dat, wat Romeinse historici over Druïdisme schreven, niet alleen voortkwam uit legale haat, maar ook uit wat zij in Gallië hadden aangetroffen. Nimmer op wat zij in Engeland aantrouwen — want daar zijn ze nooit tot het hart van het Druïdisme doorgedrongen. En

Vervolg van pagina 367

ONTWIKKELINGEN MET BETREKKING TOT HET C.D.A.

de mate waarin men overheidsop treden in de actuele politieke situatie gewent acht. In deze tijd van economische teruggang wil dat zeggen, dat men de keuze beperkt ziet tot hetzij een grotere dosis overheidsbemoeienis met het economisch leven, hetzij juist het terugtreden van de overheid en het daarvoor in de plaats komende herstel van het bedrijfsleven. Het C.D.A. ziet men in dat verband vaak als een partij die teveel kolen en geiten wil sparen en een onduidelijke middenpositie inneemt. Een aspect dat ook niet uit het oog mag worden verloren betreft de wijze van politiek bedrijven. De P.v.d.A. en het C.D.A. hebben de naam, dat in deze partijen nogal wat intern geruzie moet plaatsvinden, alvorens men met een (unaniem) standpunt naar buiten kan komen. De V.V.D. daarentegen heeft het beeld weten op te bouwen, dat men daar voortdurend eenstemmig is en ook snel tot besluiten kan komen. Het beeld van „recht-voor-z'n-raap-politiek”, dat vooral onder het bewind van Wiegels tot uitdrukking is gebracht, blijkt ontzettend veel mensen aan te spreken. Indien deze partij er in zal slagen vooral veel jonge kiezers aan zich te binden, is het denkbaar dat deze partij er in zal slagen op korte termijn uit te groeien tot de één na grootste partij van dit land.

Deze ontwikkeling zit er heel duidelijk in en het is gevaarlijk om de laatste verkiezingswinsten van de V.V.D. af te doen met „een tijdelijk verschijnsel”.

Het afkalvingsproces van het C.D.A. gaat in een steeds sneller tempo door. De aanhang van deze partij is ten opzichte van zo'n twintig jaar

geleden, toen er nog drie afzonderlijke partijen waren, praktisch gehalveerd.

Het kiezen voor de V.V.D. in plaats van voor het C.D.A. is globaal gesproken eerder begonnen in het zuiden en westen van het land dan in het oosten en noorden. Maar ook in de twee laatstgenoemde delen van ons land blijkt dit proces zich thans heel duidelijk te voltrekken. Dit is onder meer gebleken bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen, die er toe hebben geleid dat het C.D.A. in veel gemeenten z'n machtspositie heeft verloren.

Het aantal mensen dat op de V.V.D. stemt in plaats van op het C.D.A. zal naar verwachting nog verder groeien. Daarnaast tekent het zich af dat er een (voorlopig) eind is gekomen aan de overstap van C.D.A.-ers naar S.G.P., R.P.F. en G.P.V. Dit laatste is dan ook niet zozeer de reden, dat er thans binnen het C.D.A. een studie op gang komt naar de plaats en ontwikkeling van het C.D.A. De reden hiervoor ligt eerder in het feit, dat voor steeds minder mensen een christelijke beginselpartij een vanzelfsprekende zaak is.

Dit doet de vraag rijzen, of deze ontwikkeling valt te keren.

Hoewel er vanuit het C.D.A. zelf gezien waarschijnlijk weinig behoefte is aan opnieuw een grondslagdiscussie, aangezien deze eind jaren '70 in alle hevigheid al is gevoerd, bestaat er een mogelijkheid dat sommigen zich daartoe wel zullen laten verleiden. Het zal dan met name gaan om personen, die van het C.D.A. een brede middenpartij willen maken, om de V.V.D. de wind uit de zeilen te halen, en met andere woorden aankoersen op een variant van de Duitse C.D.U. Ik ga er vooralsnog van uit, dat het gros van de C.D.A.-ers aan een dergelijke discussie geen behoefte heeft en deze in feite ook niet wil. Zij kunnen zich namelijk wel vinden in het vastgestelde Program van Uitgangspunten en willen geen „royalere” opstelling in dezen. Dit Program op zich vinden zij duidelijk genoeg en zij hebben er geen behoefte aan, allerlei mensen binnen de partij te

halen, die dit Program niet kunnen onderschrijven.

Bij het grootste gedeelte van de aanhang leeft wel zorg over de vraag, of de vertaling van deze uitgangspunten door de dames en heren politici, bij de benadering van alle zich voordoende politieke situaties, wel bij de kiezers overkomt. Daarbij komt nog, dat het in de politiek niet alleen gaat om het „vertalen” van de uitgangspunten. Ik zou haast zeggen, was dat maar waar.

Indien dat alleen het geval was, zou het politiek bedrijven al moeilijk genoeg zijn. Het gaat er daarnaast ook nog om, dat in de politiek (dat geldt met name voor regeringsverantwoordelijkheid dragende partijen) nogal eens compromissen moeten worden gesloten. In dit verband kan gewezen worden op de gang van zaken bij de abortuswetgeving. Een ander punt dat soms van belang is, betreft het rekening willen en moeten houden met afspraken die er tussen twee of meer landen gelden. Dit houdt in, dat bepaalde vraagstukken niet uitsluitend vanuit een Nederlands gezichtspunt kunnen worden benaderd, maar dat er als het ware een internationale dimensie aan wordt toegevoegd. Ik mag in dit verband wijzen op het standpunt van het C.D.A. inzake de kernwapenproblematiek, waarin steeds een verwijzing doorklinkt naar de ontwapeningsbesprekingen in Genève. Bij de beide voorbeelden die hier genoemd worden kan worden geconstateerd, dat de kritiek die vanuit bepaalde kringen komt op het C.D.A. nogal eens neer komt op: „die partij is te weinig principieel en laat teveel de eigen uitgangspunten los”. Hoewel de kritiek op het C.D.A. in feite wel uit alle politieke partijen afkomstig is, voert het in dit bestek te ver om op al die kritiek in te gaan. Aangezien er nogal wat „grensverkeer” is tussen C.D.A. en R.P.F. en tussen C.D.A. en V.V.D. zal ik in het vervolg op dit artikel met name ten aanzien van die partijen een aantal opmerkingen maken.

(wordt vervolgd)

Britse schrijvers zeggen, dat het Gallische Druïdisme een uit Engeland afkomstige maar verbasterde religie was, sterk onder invloed staande van het nabije Romeinse heidendom. Ze laten in het midden of daar mensenoffers zijn gebracht — maar dit staat even ver van het Britse Druïdisme af als de beweerde kinderooffers in de jonge Christengemeenten van de waarheid af stonden.

—o—

Het Druïdisme bevatte duizenden jaren oude wijsheden, die parallel liepen met even oude wijsheden in Babel, Egypte en China. Het hield kennis in van natuurfilosofie, astronomie, wiskunde, aardrijkskunde, recht, geneeskunde, poëzie en welsprekendheid. Daarbij stond de theologie boven aan. De wijsheden van de laatste faculteit werden slechts mondeling en onder strenge geheimhouding doorgegeven; voor de andere werden ook geschriften gebruikt. Dobson verwijst naar de schrijver Morgan³³⁾, die een uitgebreide studie van het Druïdisme publiceerde en zegt er van: „of zijn visie aanvaard wordt of niet — zekere fundamentele conclusies schijnen onloochenbaar”. Bij de laatste willen wij ons licht opsteken.

Het basisgeloof van de Druïden was in een Drie-Eenheid, zeker geen veelgodendom als bij Grieken en Romeinen. Men noemde de Godheid „Duw”, dat is Hij die zonder duisternis is en het heelal doordringt. Drie gouden lichtstralen waren het embleem der Druïdenpriesters en ze vertegenwoordigden de drie aspecten of drie personen van de Drie-eenheid. Deze drie werden gekend als Beli, de Schepper, die bijzonder het verleden beheerste; Taran, de regerende Voorzienigheid van het heden; en Yesu, *de komende Verlosser van de toekomst*. (In het Keltisch luidde deze naam Hesu, uitgesproken als Chesu of Yesu.) Deze komende Jesu was bekend als de „All Heal”, de Heiland der wereld.

In zekere zin greep het Druïdisme dus op het Christendom vooruit, zegt Dobson. Hoe meer dit Druïdisme wordt bestudeerd, des te meer wordt zijn relatie tot de Mozaische boeken duidelijk. „Of zij nu dezelfde oorsprong hadden dan wel of het Druïdisme een uitloper wegens vroegere emigratie betekende — de overeenkomsten worden steeds meer bevestigd”. — „De beschrijving van Julius Caesar heeft slechts betrekking op het Gallische Druïdisme, een verbastering onder invloed van de Romeinse afgoderij”³⁴⁾. Slechts deze berichtgeving van Caesar acht hij juist: „De Druïden leren dat uitsluitend door de dood van een Mens de verzoening met het Goddelijk recht mogelijk is”. „De leer der verzoening was hun basis-beginsel”, zegt Dobson.

—o—

De theologische leer der Druïden had dus zijn zwaartepunt in de verlossing van de gehele mensheid, in de verzoening met de rechtvaardige en barmhartige God. Deze leer werd onderverdeeld in een fijnvertakt netwerk van esoterische details. Van een catechismus (uiterste zeldzaamheid bij een geheime leer!) is een enkele bladzijde bewaard gebleven. Morgan heeft hem vertaald en leesbaar gemaakt³⁵⁾.

Zij wisten van een oorspronkelijke paradijselijke staat van de mensheid. Ook dat de volmaakte schepselen een zodanig vrije wil hadden gehad, dat ze konden kiezen voor opstand tegen God. Een aantal engelen zou dit hebben gedaan en daarmee tot in de diepste hel zijn gezonken, de laagste staat van bewust menselijk denken.

Allen zijn door de gemeenschappelijke zondeval in de onderste lagen van het menselijk bestaan gekomen, de zogenaamde „grote wereld”. Door geduldig lijden en het zoeken van het goede komen zij geleidelijk in hogere kringen, totdat ze in de „kleine wereld” terechtkomen. Het is voor hen mogelijk, weer naar lagere kringen te dalen en wel door de drie zonden: kennis te verachten, tegenzin tot het goede te hebben en neiging tot het kwade te koesteren. De ervaring van het lijden en de vernedering moeten dienen om de mens te bewaren voor hernieuwde zondeval.

De Druïden drukten hun wijsheden graag in tritsen uit. Zo bijvoorbeeld: drie verschillen tussen God en mens: de mens is eindig, God is oneindig; de mens had een begin, God is eeuwig; de mens is onbekwaam de oneindigheid van tijd en ruimte in dit leven te dragen — God verdraagt beide zonder te veranderen.

Nog een trits. In de „grote wereld”, beneden het mens-zijn, overwegen kwaad en lijden³⁷⁾. In de kleine wereld of mens-zijn worden goed en kwaad even zwaar en met deze kleine wereld houdt het straflijden op. In de hemel begint het zuiver-goede en de zuivere blijdschap, die eindeloos doorgroeien.

In de kleine wereld kan de mens weer bewust denken en leven, kan kie-

zen tussen goed en kwaad. De wil van de mens is de essentie van zijn religie: is die wil naar het goede gericht dan is hij menswaardig en doet het goede³⁸⁾. „Vrijheid van geweten is zowel de geboorte als de levensadem van de mens”³⁹⁾.

Bij die permanente wijzigingen in de geestelijke staat van elk individu — welke zich over eeuwen uitstrekt — zag de Druïde ook een zielsverhuizing. Zulke een nieuwe geboorte zou altijd een geschenk betekenen en het individu nader tot zijn levensdoel brengen.

—o—

Morgan vertelt dat in Engeland, dus ten Zuiden van de Schotse grens, veertig Druïden-univertiteiten bestonden⁴⁰⁾, welke evenveel voorlopers van de huidige districten vormden. De adel van het land bracht er haar zonen, soms 60.000 studenten. Deze werden opgeleid tot een gespecialiseerde bovenlaag van het volk. Een volledige opleiding in alle faculteiten, zoals ideaal werd beschouwd, duurde 20 jaar.

Zagen de Romeinen in de Druïden politieke tegenstanders, en theologen slechts een valse secte, in werkelijkheid vormden de Druïden de hersenen en het geweten van een talrijk en krachtig volk. Geen wonder dat dit eilandenrijk uitmuntend bestuurd werd en bestand was tegen het barbaarse heidendom van Rome. Ook geen wonder dat de Romeinen, die de hele wereld onder hun knoet namen, anderhalve eeuw getracht hebben dit eilandenrijk te knechten. *Ze zijn er op stuk gelopen*. Bij hun laatste bloedige en wrede aanval beriepen de Romeinen zich er op: dat ze de Druïdenpriesters hadden aangetroffen, die krijgsgevangenen ritueel slachtten! Maar de Brit neemt dit flegmatisch op: „dat zeiden de Romeinen, die zelf hun krijgsgevangenen in groepen van duizend elkander met het zwaard ten dode lieten bevechten”.

Als de legende van Somerset waarheid bevat, en als onze Heer hier een tijd in studie en meditatie heeft doorgebracht, heeft Hij ongetwijfeld ook met de Druïden gesproken. Die woonden volop rondom Hem. Jezus was er de persoon niet naar, om de mensen te ontlopen. Gildas zegt: Hij leerde hier van het begin af. Dobson meent: dat kan dan naar de Bergrede zijn geweest, een samenvatting van het gebod van liefde en zachtmoedigheid (de Druïden waren tegen geweld en tegen gewetensdrang.) Maar ook zal Hij gesproken hebben (meent Dobson) door beide religies te vergelijken. Hij moet dan gezegd hebben, hoe zeer het kleeft van de Aartsdruïde geleek op dat van de Joodse hogepriester. En vooral hoe beide religies uit-zagen naar dezelfde Redder van de wereld, onder vrijwel dezelfde naam. „Wij hebben zijn prediking nooit losgelaten”, schreef Taliesin enkele eeuwen later. Druïden hebben het Christendom dan ook nooit tegengestaan, zegt Dobson met een beroep op Morgan, ze zijn er geleidelijk in opgegaan.

³⁰⁾ C. C. Dobson „Did the Lord visit Britain?” 1e druk 1936, 14e druk 1967 — ³¹⁾ David Hume (1711-1776), zijn portret is in Edinburgh — ³²⁾ Dobson p. 35 — ³³⁾ R. W. Morgan „St. Paul in Britain”, 1860 — ³⁴⁾ Dobson pag. 36 — ³⁵⁾ Morgan pag. 48-59 — ³⁶⁾ idem p. 20 — ³⁷⁾ denk aan J. P. Sartre in Huis Clos: „geloof je niet in de hel, waar je midden in zit?”. — ³⁸⁾ denk aan M. Luther's Gesinnungsethik — ³⁹⁾ Morgan p. 18 — ⁴⁰⁾ idem pag. 23.

Overdruk

Gezien de correspondentie en vraag naar overdrukken van

deze artikelenserie delen wij onze lezers mee dat voorbereidingen zijn getroffen om deze serie als brochure uit te geven.

Wellicht gaan wij door, aangemoedigd door de grote belangstelling, met enkele aangrenzende onderwerpen.

D.W.L.M.

H. J. Jager / Kampen

Een ABC van het Nieuwe Testament

Gemeente(kerk)

Met het woord gemeente (of kerk) bedoel ik de samenkomst of vergadering of het geheel van gelovigen. Aan een bepaalde plaats of over heel de wereld. We zijn gewoon geworden daarvoor het woord kerk te gebruiken. In onze vertaling van het N.T. komt het woord niet voor. Noch in de St. Vert. noch in die van het N.B.G., wat wij gewoonlijk de Nieuwe Vertaling noemen. Maar in de loop der tijden zijn we gewend geraakt te spreken van kerk. Als de spraakmakende gemeenschap eenmaal zo heeft gekozen, zal dat moeilijk terug te draaien zijn. Maar het woord gemeente is m.i. beter en duidelijker. Ik hoor daarin nog de aanduiding van de gemeenschap, die de gelovigen vormen. In het woord kerk komt dat niet uit.

In het N.T. is het woord gemeente als vergadering of samenkomst van gelovigen ontleend aan een term, waarmee in het gewone dagelijkse leven een volksvergadering werd aangeduid. Waarvan we lezen in Hand. 19. Daar wordt verhaald van Paulus en wat hij beleefde in Efeze. En van Demetrius de zilversmid. Die met z'n gilde zich bedreigd voelde in z'n inkomsten. Er ontstond naar aanleiding van het spreken van Paulus een grote opschudding. En het volk liep als één man naar het Theater en daar werd een verwarde volksvergadering gehouden. En die vergadering wordt aangeduid met hetzelfde woord, dat op veel plaatsen voor de samenkomst van de gemeente van de Here Jezus wordt gebezigd. Dát is een bijeenkomst van het volk Gods. Een heilig volk. Een uitverkoren geslacht. Geroepen door het Evangelie uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. Afgezonderd van de wereld en toegewijd aan God.

Een enkele keer wordt met de Gemeente bedoeld het geheel van alle gelovigen, verspreid over heel de wereld. Waarvan we in de 12 art. belijdenis doen als van de éne, heilige, algemene, Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen. Een bekend voorbeeld van dat gebruik vinden we in Matth. 16 : 18. Waar we de uitspraak van de Here Jezus vinden: „En Ik zeg u, dat gij Petrus zijt en op deze petra (rots) zal ik mijn Gemeente bouwen en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet overweldigen”. We zouden hier het woord Gemeente met een grote G kunnen schrijven. En als we het geheel der gelovigen in één plaats of deel van één stad bedoelen, zouden we gemeente met een kleine g kunnen schrijven. Christus bouwt zijn Gemeente (Kerk) op de belijdenis van Petrus: „Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God”.

Evenals in Matth. 16 : 18 wordt ook op verschillende andere plaatsen van het geheel der gelovigen over heel de wereld gesproken. Namelijk overal waar Christus genoemd wordt als het fundament of het Hoofd of de Heer of de Koning van de gemeente. In de goede zin van het woord mogen we spreken van de wereld-Kerk of -Gemeente. Maar dat een wereldraad dat zou zijn, met z'n bestuur en grootse organisatie, z'n leiders en commissies enz. moeten we maar niet erkennen. Evenmin moeten we dat zeggen van de tegenhanger van de Wereldraad van Kerken, die we kennen als de I.C.C.C. Of van welke andere wereldorganisatie ook. Enig Hoofd van de gelovigen is Christus. En dus geen Paus, ook geen Wereldraad. Hij alleen.

Soms wordt dus met Gemeente bedoeld de algemene, universele Gemeente. Maar veel vaker wordt er mee aangeduid de gemeenschap der heiligen op één plaats of samenkomst in één huis. Een huishgemeente dus. Om één voorbeeld te noemen: Matth. 18 : 17. In dit verband: Als

een br. of zr. vermaand moet worden dan moet dat eerst gebeuren onder vier ogen. Als dat niet baat dan vervolgens onder zes ogen. Als hij of zij dan nog niet luistert dan moet de gemeente er in gekend worden. Dat is alleen mogelijk als de groep niet al te groot is. Stel je voor, dat dit zou moeten gebeuren in een gemeente van een duizend of meer zielen. De kerk van Amsterdam had vroeger naar ik meen een 10.000 leden. We zullen het er wel over eens zijn dat zo groot een getal geen echte gemeenschap kan vormen. De kathedralen van vroeger waren wel monumentaal en prachtig, maar ondingen voor de prediking. En de massa die daar samenkwam als één gemeente was evenzeer een caricatuur van een echte gemeenschap. Nu heeft de K.O. in plaats van „gemeente” wel gezet „kerkeraad”. Maar dat was een gediensigheid van de praktijk. Het staat er niet.

Zulk een plaatselijke gemeente vormt één lichaam, één geheel en het Hoofd daarvan is Christus. Er wordt wel gezegd dat zij zou zijn de verschijningsvorm van de éne, universele Kerk of Gemeente. Die universele Gemeente zou dan de eigenlijke Gemeenschap zijn. Ik kan daarvan in het N.T. niets lezen. Een plaatselijke, zelfs een huis-gemeente is volledig een gemeenschap van heiligen. Geen afdeling of onderdeel van een geheel, dat dan de eigenlijke Kerk zou vormen. Christus heeft zich voor haar overgegeven, om haar te heiligen en te reinigen. Om eens haar Zich voor te stellen stralend, zonder vlek of rimpel, onbesmet. Zij wordt de bruid van Christus genoemd. Dat is zij. Als zodanig is zij geworven door Jezus Christus. Maar daarin ligt ook haar grootse roeping. Om zich namelijk vrij te houden van het pek der wereld.

Christus heeft 12 apostelen verkozen en hen uitgezonden naar de volken om door de verkondiging van het Evangelie de Gemeente en de gemeenten te stichten. En later hebben Paulus en de zijnen oudsten aangesteld. Van wie sommigen geroepen werden om bezig te zijn in de leer. Ook is er sprake van diakenen. Met de oudsten moesten zij voorstanders zijn, die vooraan stonden in de strijd tegen duivel en wereld. En die geëerd (niet vereerd) moesten worden om hun werk. Als zij zich daarin tenminste veel moeite gaven.

Paulus droeg als apostel de zorg voor al de gemeenten, die hij met de zijnen had gesticht. Johannes richtte de zeven brieven aan zeven gemeenten in Klein-Azië. Uit deze brieven en uit die van de andere apostelen blijkt de verscheidenheid der gemeenten. Er zijn geen twee precies gelijk. Ze worden geprezen om verschillende goede eigenschappen. Maar ook vermaand om verscheidene ondeugden. De gelovigen hebben de volmaaktheid nog niet bereikt,

maar moeten er wel naar jagen. Tot het doel waartoe zij door Christus gegrepen zijn. Ze worden niet alleen met het woord gemeente aangeduid. Soms worden ze aangesproken als heiligen, gelovigen, discipelen, uitverkorenen. Ze vormen een kudde, een lichaam, een bouw-werk, een tempel. Ze vinden hun éénheid in Christus.

Nu is er een verbijsterend aantal godsdienstige gemeenschappen, die zich gemeente (kerk) noemen. Aan een gezin, dat zich vestigde in een stad in Amerika werd een lijst gezonden van, naar ik meen, 100 „kerken”. Van het goede wel wat te veel. Maar we belijden toch één Kerk van Christus! Ik geloof inderdaad dat er maar één gemeenschap der heiligen is. Maar die vind ik verspreid in allerlei gemeenten. Ik ontmoet leden van allerlei gemeenten van wie ik een „vriend en metgezel” ben. Waarvan sprake is in Efeze 4. Mij is vroeger, in m'n jeugd bijgebracht, dat de Afgescheidenen de ware kerk vormden of in elk geval de meest zuivere openbaring van het lichaam van Christus. Volgens onze belijdenis is de ware kerk te kennen aan 3 kenmerken: Zuivere prediking, zuivere bediening der sacramenten en schriftuurlijke tucht. Ik ontken de betekenis daarvan niet. Maar even belangrijk is het meen ik, dat de gelovigen zich in de wereld van ongelovigen vertonen als „anders”, door hun leven, hun handel en wandel. Hoe er gepreekt wordt vernemen de ongelovigen niet. Of de sacramenten zuiver worden bediend zal hun een zorg zijn en of schriftuurlijke tucht wordt geoefend evenzeer. Trouwens in welke gemeenschap gebeurt dat nog? Er zijn andere kenmerken, waaraan de wereld ons moet leren kennen. Zien ze onze goede werken? Is onze vriendelijkheid bekend? Zijn we betrouwbaar? Merken ze dat wij het goede niet alleen in eigen kring, voor mekaar zoeken, doch voor allen? Merken ze iets van onze liefde, ook van de liefde voor allen, waarmee we in aanraking komen? Daarnaar zullen we streven. Dat is onze roeping. Ieder naar de gaven die hij heeft. Die kenmerken zijn veel uitgebreider dan hier genoemd. Te veel om op te noemen. Lees maar eens Gal. 5 : 22 of Fil. 4 : 8 of de Bergrede. Enkele van de vele teksten.

Tenslotte nog iets over de organisatie van gemeenten, die in een zogenaamd verband of verbond leven. We zijn gewoon, dat waren we tenminste, aan classes en part. synoden en bovenal een landelijke synode. Waarvoor nu wat andere namen in onze kring gebruikt worden. Men spreekt van een klassiek geref. organisatie als de beste. Die beslist nodig zou zijn voor een goede samenleving. Daardoor zou de rechte eenheid bevorderd worden. En men heeft z'n best gedaan aan te tonen uit het N.T. dat een organisatie met een vaste K.O. noodzakelijk was. Die geluiden heb ik in m'n leven vaak gehoord. Het klinkt wel aannemelijk, maar mij ontbreekt het geloof. Moet alles niet met eer en orde geschieden? Zeker, maar dat wordt gezegd van een plaatselijke samenkomst. Een vergadering der gemeente moet geen ordeloze troep worden. Maar is daarop een K.O. te gronden? Een gemeente moet niet menen alleen in de wereld te staan. Dat klopt, maar is daarmee een bepaalde organisatie geboden? M.i. is er in het N.T. geen aanwijzing te vinden, hoe georganiseerd moet worden. Maar er moet toch gezag wezen, in elke gemeenschap? Zeker. Maar een gemeente en een gemeenschap van gemeenten is uniek in deze wereld. Er is maar één Vader, namelijk die in de hemel is. Maar één Leidsman, de Christus. Maar één Meester. En in de gemeente of Gemeente mag maar één macht zijn. De macht der liefde. En de echte éénheid kunnen we vinden in Efeze 4.

De redactie ontving

J. H. Veeckind, Jezus in Galilea — over Lucas 3 tot 9; 111 blz., f 13,75; Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

Drs M. K. Drost, De waarheid boven alles — kritisch commentaar bij het rapport „God met ons... over de aard van het Schriftgezag”. 44 blz., f 9,75; uitgeverij De Vuurbaak, Groningen.

M. K. Drost, A. Kooy, C. J. Smelik, De Weg — Tekst Heidelbergse Catechismus — zoals vastgesteld door de synode van de Gereformeerde Kerken te Arnhem - 1981; f 6,75; uitgeverij De Vuurbaak, Groningen.

Gereformeerd Kerkboek, uitgegeven in opdracht van deputaten van de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Proeve. 454 blz., f 13,25; De Vuurbaak, Groningen.

J. A. Knepper en J. Kamphuis, Gespreks- en vergadertechniek, tweede druk. 17 blz., f 262,50; De Vuurbaak, Groningen.

Dr J. Douma, Echtscheiding - Ethisch — Kommentaar 8. 139 blz., f 27,50; uitgeverij Ton Bolland, Amsterdam.

Leren uit de bijbel, 9 deeltjes, per stuk f 2,50. Onderwerpen: De Bijbel, God, Jezus Christus, De Heilige Geest, De mens, De verlossing, De christen, De Gemeente, De laatste dingen. Uitg. J. N. Voorhoeve, Den Haag.

Dr Chr. Fahner (eindredactie), Vervreemd, hoezo? Medewerkers: drs A. G. van der Weerd en drs G. Sipkema. 168 blz., f 26,50; Kok, Kampen.

Mogelijk wordt op één of meerdere van deze uitgaven in een recensie teruggekomen.

Kerknieuws

Nijverdal — Op 5 januari 1983 hoopt ds W. Bax, sinds september 1973 predikant van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Nijverdal, te herdenken dat hij 25 jaar geleden bevestigd werd als Dienaar des Woords te Zwartsluis.

Ter gelegenheid van dit jubileum hoopt de kerkeraad een receptie aan te bieden op D.V. woensdag 5 jan.

a.s. voor alle vrienden en bekenden van buiten onze kerkelijke gemeente. U wordt daartoe uitgenodigd tussen 20.00 en 21.30 uur in het kerkgebouw aan de Constantijnstraat 31 te Nijverdal.

Op vrijdag 7 januari 1983 hoopt de gemeente een feestelijke bijeenkomst te houden in het eigen kerkgebouw. Aanvang 19.45 uur.

S.E.H. — De Stichting Evangelische Huisvesting (SEH) is een stichting binnen de Nederlands Gereformeerde Kerk te Utrecht. Zij wil jongens en meisjes die in Utrecht gaan studeren de mogelijkheid van huisvesting bieden. Hiertoe heeft de genoemde kerk een pand in Utrecht gekocht en huisvest, naast een echtpaar als vaste bewoners, op dit openblik 10 studerenden.

Een tweede doelstelling van de stichting is om met elkaar een soort woon-gemeenschap te vormen. Naast enkele gemeenschappelijke maaltijden per week, worden soms activiteiten door de bewoners georganiseerd (b.v. 'Open Huis').

En het is natuurlijk reuze gezellig, zeker als je voor het eerst op kamers gaat, om met andere christenen in een dergelijk huis te wonen. Je bent zelfstandig in het huis, maar niet alleen.

De periode is maximaal één jaar, hierna wordt verwacht dat je zelf een andere kamer hebt gevonden. Bij dit zoeken willen wij, als stichting, graag behulpzaam zijn!

Voor meer informatie: J. v. d. Leun-Goedhart, Rhijnauwenselaan 6, 3981 HH Bunnik, tel. 03405-1107.

Verblijfsplaats ds W. L. Kurpershoek. De familie ds W. L. Kurpershoek zal gedurende de verlofperiode van 27 november 1982 tot 27 januari 1983 verblijven op het adres: Buitensluisstraat 7, 2225 AH Katwijk en is aldaar telefonisch te bereiken onder nummer 01718-15644.

Nepal — In Opbouw nummer 42 van 12 november 1982 werd aandacht geschonken aan de Ontmoetingsdag van de Stichting Bijbelse en Medische Zendingsgemeenschap op 13 november te Zeist in het gebouw van de Reformatorische Bijbelschool. Zondag 26 december, Tweede Kerstdag, is het voor de Kerk van Hengelo (O.) een heel bijzondere dag, een feestdag.

Twee jonge gemeenteleden, Ben van Wijhe en Coby van Wijhe-van Ommen, hebben de begeerte aan de opdracht van onze Here Jezus Christus, het Evangelie in de wereld uit te dragen, te voldoen. Zij hebben een opleiding gevolgd aan de Internationale Bijbelschool in Engeland, en zullen, zo de Here wil, 4 januari a.s. vertrekken naar Nepal.

Het is voor de Nepalese bevolking verboden tot een andere godsdienst over te gaan, dus ook tot het Christendom. Daar staat gevangenisstraf op. Openlijke prediking is dus eveneens verboden.

Wat wel mogelijk is: helpen in de vorm van ontwikkelingswerk en dan kan dit werk een middel zijn tot Evangelieverbreiding. De Here zegent dit werk.

Vele Nepalezen trotseren de gevangenis en geven hun hart en leven aan hun Heiland.

Ben van Wijhe zal als technicus gaan werken, zijn vrouw Coby kan als verpleegster zegenrijk werk doen. De

gemeente van Hengelo wil deze jonge mensen steunen, financieel maar vooral door het gebed. Op de Tweede Kerstdag wil de gemeente in een Dienst van Woord en Gebed Ben en Coby opdragen aan God.

Na afloop van de dienst is er gelegenheid afscheid te nemen. Wilt u meeleven? De dienst begint om 17.00 uur, de voorgangers is ds J. D. Houtman van Wezep. Plaats van samenkomen: de aula van de Willem van Oranje Mavo aan de Costastraat. En de collecte is voor de zending in Nepal.

Nieuws uit breder kring

Studentencorps P.F.S.A.R. — Op vrijdag 10 december zal, zo de Here wil, het studentencorps van de Theologische Hogeschool te Apeldoorn „Per Fidem Studiumque Ad Rostra” haar 78e Diëns Natalis gedenken. Ter gelegenheid hiervan zal op die vrijdag om 14.00 uur een corpsvergadering gehouden worden in de aula van de Theologische Hogeschool, waar de weleerw. zeergel. Heer dr J. J. Rebel hoopt te spreken over „Patronen van Pastoraat”.

Het adres van het abactiaat wordt per 1 jan. 1983 gewijzigd in: G. J. Zwarts, Schefferstraat 7a, 3033 RL Rotterdam. U kunt zich dan telefonisch in verbinding stellen met F. R. Brintjes (praeses), tel. 055-218435.

Maandblad Aktie — Eind november vergaderde de geheel uit jongeren bestaande redactie van het maandblad Aktie met de dit jaar ingestelde redaktieraad over het beleid van dit interkerkelijk jongerenblad voor 1983. In deze redaktieraad hebben zitting: ds R. van Essen (Amsterdam), pr.f. dr B. Goudzwaard (Oegstgeest), drs W. J. J. Jongbloed (Deventer), prof. dr C. van Leeuwen (Ermelo), dhr H. van der Meulen (Utrecht), ds R. Reiling (Dordrecht) en prof. dr J. P. Versteeg (Apeldoorn). Aktie zal in 1983 nog meer dan voorheen zich richten op problemen die jongeren bezighouden. Er zullen veel minder thema-nummers worden uitgebracht. De redaktieraad was van mening dat de redactie de groep van 15-17 jarigen wat uit het oog was verloren. Het niveau van de artikelen was volgens hen daarvoor soms te hoog en de artikelen waren vaak te lang. In 1983 zal de redactie hiermee rekening houden.

Het blad zit duidelijk in de lift. Op 26 augustus werd een promotiekampagne gestart met het doel Aktie meer bekendheid te geven onder de doelgroep (christen-jongeren tussen de 15 en 25 jaar) en 3.000 nieuwe abonnees te werven voor eind dit jaar. Op 13 november werd de 2000ste nieuwe abonnee geregistreerd en nog dagelijks komen tientallen nieuwe abonnees binnen. Het maandblad Ak-

tie wordt uitgegeven door de Stichting Youth for Christ Nederland.

Hulpverlening Polen — Dank zij de steun van vele diakonieën en particulieren heeft de Calvinistic World Association dit jaar vijf grote vrachtwagen-combinaties met totaal meer dan 100 ton goederen naar onze Poolse broeders en zusters mogen brengen. Hiervan werd een evenredig deel aan kleine Joodse gemeenschappen doorgegeven.

Na het eerste transport, dat in samenwerking met plaatselijke comité's plaats vond, werd besloten de overige transporten geheel zelfstandig te verzorgen en uit te voeren, ten einde hierdoor de pastorale begeleiding en onze evangelische taak van troost en bemoediging vanuit de bijbelse opdracht aan onze Poolse medechristenen beter tot zijn recht te laten komen. Zo werden tijdens de

Redakteleden:

Ir. A. W. Biersteker;
T. Hoekstra
Ds. H. de Jong;
Mr. dr. J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds. E. R. Postma;
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller,
Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws en berichten over kerkelijke/christelijke activiteiten te zenden naar:

„Kerknieuws Opbouw”,
Brugakker 36 22,
3704 LP Zeist
Tel. 03404-50278

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

Advertentieprijs:

40 ct per mm.
familieberichten
35 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Administratie-adres:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.

Abonnementsprijs:

f 40,— per jaar of f 21,— per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar of f 60,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122,
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

laatste transporten vele zeer arme gezinnen door onze twee transportleiders bezocht en werden korte, huiselijke godsdienstoefeningen gehouden. Tijdens het laatste transport in oktober jl. kwam de armoede en nood hier zo schrijnend naar voren, dat onze broeders van het reparatiegeld ad 4.000 Duitse marken, dat zij voor eventueel pech onderweg altijd bij zich hebben, een groot deel bij deze gezinnen hebben achtergelaten om brandstof te kopen. Twee speciale, ontroerende dankdiensten werden tijdens hun verblijf in de kerk gehouden, waarin men elkaar met Gods Woord heeft getroost, bemoedigd en gesterkt.

De toestand is zeer slecht te noemen en wij zijn dankbaar, dat naast veel kleding en dekens (hiervan is nog voldoende voorraad aanwezig voor volgende transporten), z.g. losse voeding en babyvoeding, medicijnen en verbandmiddelen o.a. werden meegevoerd: 5.000 liter zonebloem-olie 4.000 liter bonen, 15 ton zeeg, 9 ton suiker en 10 ton margarine. Al deze goederen zijn in kerken van z.g. vrije gemeenten, die geen lid zijn van de Wereldraad van Kerken of van de Poolse oecumenische raad, afgeleverd en vervolgens onder geloofsnoten in geheel Polen verspreid.

Veel goederen zijn gratis of tegen gereduceerde prijzen beschikbaar gesteld, terwijl dit jaar totaal voor deze hulpactie ca. f 148.000,— is uitgegeven.

De grenskontroles zijn irriterend en uiterst scherp, waarbij zelfs de binnenbekleding van de kabine moet worden losgemaakt. Onze br. zetten voor- en na elke grensovergang de vrachtwagen (een z.g. trekker met trailer) aan de kant van de weg stil

om de Here te bidden om- en te danken voor bewaring.

Wij vragen de Here om Zijn onmisbare zegen en dat dit werk voortgang mag vinden tot eer van Zijn naam.

Met ons jaarverslag over 1982 zal financiële verantwoording worden afgelegd. Postgiro 1775496 ten name van Calvinistic World Association te Heiloo, met vermelding Polen.

GLJC BROCHURES

De brochures kunnen gebruikt worden voor gemeenschappelijke en individuele studie.

Leverbaar zijn:

- Het gebed - ds M. R. van den Berg
24 pag. f 3,75
- Vrijheid - P. C. v. Wijk, D. v. d. Molen e.a.
48 pag. f 4,50
- Jeugd en Seksualiteit
— P. C. van Wijk en D. van der Molen e.a.
100 pag. f 7,50
- Blijven bij de genade - ds G. v. d. Brink
32 pag. f 4,90
- Maleachi — dialoog tussen God en mens
— P. C. van Wijk en D. van der Molen e.a.
72 pag. f 7,50
- Belijden en Getuigen - ds M. R. v. d. Berg,
ds J. C. Janse, ds J. Meester
20 pag. f 4,50
- Verbonden zijn met Hem - ds M. R. van
den Berg
38 pag. f 6,—
- Geweld en Agressie — div. auteurs
36 pag.
(Herdruk bij voldoende belangstelling)

Bestellen bij: C. J. van Dijke,
Lage Naarderweg 38
1211 AC Naarden
tel. 035 - 16057
postgiro: 3910300

„Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden; voorts ligt voor mij gereed de krans der rechtvaardigheid”.
2 Tim. 4 vs 7 en 8a.

In dit geloof is in zijn Heer en Heiland ontslapen mijn lieve man, onze lieve vader en grootvader

IBELE HEERINGA

op de leeftijd van 85 jaar.

9722 EK Groningen, 2 december 1982.
Helperbrink 61-140.

	T. J. HEERINGA-BIEMOLT
Haarlem:	E. J. SCHAKEL-HEERINGA
P. SCHAKEL
Karen, Peter, Diederike, Ibo
Groningen:	J. M. LANINGA-HEERINGA
C. J. LANINGA
Caroline, Hans, Igor
M. HEERINGA
M. A. HEERINGA-DE VRIES
Eline, Janette, Marike, Irene
Rijswijk (Z.H.):	H. A. JANSE-HEERINGA
J. D. JANSE
Carry en Dirk Jan
Antheun, Ineke, Ibo, Hans
Annemieke, Mirjam
Sneek:	W. H. DE LANGE-HEERINGA
J. T. DE LANGE
Wytze, Bert
Warmond:	P. M. JONCKHEER-HEERINGA
H. T. JONCKHEER
Machiel, Jeroen

De begrafenis heeft inmiddels plaatsgevonden.

Hogere Beroepsopleiding tot Verpleegkundige (HBO-V) „de Vijverberg”

Men kan zich thans
aankleden als student(e) voor deze
NIEUWE OPLEIDING

VOOROPLEIDINGSEISEN:

- HAVO, VWO, MBO of daarmee vergelijkbare opleiding.

Gereformeerde Sociale Akademie „de Vijverberg”

Vanaf heden is er gelegenheid
zich aan te melden als student(e) voor dag- en
part-time opleiding (kursus '83/'84)

Er zijn drie studierichtingen:

- maatschappelijk werk
- cultureel werk
- inrichtingswerk (alleen dagopleiding)

VOOROPLEIDINGSEISEN:

- diploma HAVO, VWO, MBO of een daarmee vergelijkbare opleiding;
- voor de part-time opleiding geldt een minimumleeftijd van 23 jaar (of 21 jaar als men reeds beroepsmatig werkzaam is);
- de akademie organiseert tevens een eigen toelatings-examen voor wie geen bovengenoemd diploma heeft behaald. Inlichtingen daarover bij de school.

*Allen die vanuit een christelijke visie
een studie voor het welzijnswerk of de
gezondheidszorg willen beginnen, zijn
hartelijk welkom.*

INFORMATIE EN AANMELDING:
Postbus 8071, 6710 AB Ede (Gld.),
telefoon (08380) 1.91.68.

de vijverberg
te ede

Als U een camping zoekt,
waar U als christen Uwzelf
kunt zijn,
kom dan met Uw gezin
of groep naar

**Evangelische Camping
„t BELOOFDE LAND”.**

Reserveringen vanaf 3 jan. 1983.

Bosweg 17 - 3781 NG Voorthuizen
Telefoon 03429 - 2942.

Dame, eind 40,

**ZOEKT KENNISMAKING
MET
GELOVIGE WEDUWNAAR**
(niet boven 60 jaar).

Br. onder nr. 10-12 bur. van dit blad

**PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD !!!**

Voor al uw

handels- en familiedrukwerk - boeken folders enz.

is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nootgedacht 3 — 3701 AL Zeist